

REPUBLIKA HRVATSKA

Ministarstvo vanjskih i
europskih poslova

Ministarstvo
zdravstva

ŠKOLA NARODNOG ZDRAVLJA
„ANDRIJA ŠTAMPAR“

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske
Ministarstvo zdravstva Republike Hrvatske
Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Stručni skup

Stvaranje Svjetske zdravstvene organizacije – javnozdravstvena diplomacija Andrije Štampara

povodom
75.obljetnice Svjetske zdravstvene organizacije
i Svjetskog dana zdravlja

Dr. sc. Gordan Grlić Radman

Ministar vanjskih i europskih poslova
Republike Hrvatske

Sedamdeset i peta obljetnica Svjetske zdravstvene organizacije prilika je da odamo počast velikom hrvatskom vizionaru doktoru Andriji Štamparu, koji je ostavio neizbrisiv trag u području javnog zdravstva ne samo u Hrvatskoj već i u cijelom svijetu. Zahvaljujući njegovom radu, Hrvatska već stotinu godina postavlja standarde i svjetske inicijative u području zdravstva. Doktor Štampar je SZO vidio u vodećoj ulozi, ne samo promicanja zdravlja, već u širem smislu kao promicatelja svjetskog mira i suradnje među državama i narodima. Njegova načela obuhvaćaju viziju zdravlja u smislu sveukupnog blagostanja te društva kao ključnog i odgovornog pružatelja zdravstvene skrbi. Uz to što je bio vizionar, Andrija Štampar bio je i osoba od akcije. Njegovi prijedlozi promijenili su lice javnog zdravstva diljem svijeta, a početni prijedlozi za rad SZO temelj su alata koje države i institucije danas imaju na raspolaganju i koriste kada su suočene s javnozdravstvenim krizama, epidemijama i pandemijama. Njegovo istraživanje i načela još uvijek definiraju etiku i strukturu rada SZO.

Hrvatska u potpunosti podržava vodeću i središnju ulogu SZO koja predvodi globalne napore u borbi protiv virusa COVID-19, kao i njezinu ulogu u središtu nove globalne zdravstvene arhitekture. U svojim istupima na različitim sastancima i forumima pod okriljem Ujedinjenih naroda, Hrvatska kontinuirano ističe važnost očuvanja središnje uloge SZO u koordiniranju davanja odgovora na globalne zdravstvene izazove. Kao članica Grupe prijatelja međunarodnog Ugovora o pandemijama, Hrvatska redovito sudjeluje na sastancima Radne skupine za jačanje pripravnosti i odgovora SZO na hitne zdravstvene situacije, dajući svoje doprinose u izgradnji zajedničkog stajališta Europske unije. Hrvatska ostaje predana unaprjeđenju globalne zdravstvene sigurnosti, među ostalim kroz jačanje Svjetske zdravstvene organizacije. Uspješnost globalne zdravstvene diplomacije ključna je za napretke u području osiguravanja boljeg zdravlja, unaprjeđenje globalne solidarnosti te za veći stupanj pravičnosti.

Izv. prof. dr. sc. Vili Beroš

Ministar zdravstva Republike Hrvatske

Zdravlje je uključivo. Zdravlje se tiče svih nas. Zdravlje je prvo!

Ovo nisu isprazne riječi već činjenice kojima je profesor Andrija Štampar ostavio bogato nasljeđe javnom zdravstvu, ali i naš diplomatski pečat Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji. Upravo je on jedan od idejnih osnivača SZO koji je i uspostavio globalno javno zdravstvo kakvo poznajemo. Hrvatska je članicom SZO postala u lipnju 1992. godine, a vrlo intenzivna suradnja sa SZO postoji od njenog samog osnutka. Veza između SZO i Ministarstva zdravstva i danas je jednako intenzivna i produktivna na čemu se zahvaljujem voditeljici Ureda SZO u Republici Hrvatskoj prim. dr. sc. Ivi Pejnović Franelić. Neka od ključnih područja rada SZO su jačanje zdravstvenih sustava i javno zdravstvo, kronične nezarazne bolesti, promicanje zdravlja i zdravih stilova življenja, socijalne odrednice zdravlja, zarazne bolesti, zdravstvena sigurnost i utjecaj okoliša na zdravlje. To su ujedno i naše reformske odrednice kako bismo učinili nužan zaokret prema prevenciji, osnažili naš zdravstveni sustav i poboljšali zdravstvenu sliku nacije. Ujedno, zdravlje se pokazalo kao poticajan i strateški nositelj vanjske politike Europske unije, a što je postalo posebno vidljivo tijekom pandemije koronavirusa. Sve smjernice o pripravnosti, spremnosti i reakcijama na COVID-19 dala je SZO koje smo promptno i transparentno slijedili na svim stručnim, državnim i društvenim razinama. Upravo je ova pandemija otkrila dubinu globalnih međuovisnosti za nacionalnu otpornost, zdravstvenu sigurnost i dobrobit svih zemalja. Uspješnost globalne zdravstvene diplomacije očituje se ne samo u boljem zdravlju, već i u boljoj globalnoj solidarnosti i većem stupnju pravednosti.

Uspjesi Republike Hrvatske u medicinskim postignućima i strateškim programima, koji su međunarodno prepoznati, govore dovoljno o našoj izvrsnosti u znanosti i medicini. Nedavno postignuće je Nacionalni program za rano otkrivanje raka pluća koji je prepoznala i Europska komisija do te mjere da je naš projekt postao ogledni model za druge zapadnoeuropske zemlje. Nastavljamo dalje osvjetljavati naš europski put i slati pozivnu zdravstvenu sliku Hrvatske u svijet.

Prof. dr. sc. Slavko Orešković

Dekan Medicinskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

Andrija Štampar istinski je velikan hrvatske medicine i čovjek koji je svojim radom zadužio ne samo hrvatsku, nego i svjetsku medicinu. Prepoznatljiv je i zamjetan njegov javnozdravstveni pečat u svim razinama zdravstvene zaštite diljem svijeta. Začetnik je javnog zdravstva kakvog danas poznajemo i kojem težimo. Zalagao se i sudjelovao u stvaranju pristupačne i solidarne zdravstvene zaštite svim slojevima stanovništva, u svim dijelovima svijeta, bez ikakvih privilegija i razlika.

Osnovao je mnoge zdravstvene ustanove i institucije, među kojima je i današnja sastavnica Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu - Škola narodnog zdravlja koja po njemu nosi ime. Kao dekan zagrebačkog Medicinskog fakulteta, rektor Sveučilišta u Zagrebu te predsjednik tadašnje JAZU, a danas Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, akademik Andrija Štampar dao je neizmjeran doprinos razvoju hrvatske medicinske edukacije i znanosti.

Svoje vizije i sposobnosti organizacije zdravstvene zaštite ostvarivao je gotovo u svim dijelovima svijeta, od Azije, Kine i Indije, preko Europe do Sjedinjenih Američkih Država i Afrike, odlučno se zalažući za svoju ideju jednakog prava svih na zdravstvenu zaštitu. Štamparova ostavština prepoznatljiva je diljem svijeta. Kao plodan pisac i istraživač napisao je brojne članke i knjige o javnom zdravstvu, epidemiologiji i socijalnoj medicini, a njegov je rad preveden na mnoge jezike te je i danas naširoko citiran i utjecajan. Ipak, za čovječanstvo najvažniji doprinos Andrije Štampara njegovo je sudjelovanje u stvaranju te oblikovanju vizije i misije Svjetske zdravstvene organizacije.

Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu ponosan je na cjelokupnu, stručnu i znanstvenu ostavštinu Andrije Štampara. Njegove ideje i vizija utkane su u javnozdravstvenu edukaciju koja se, od njegovih dana do danas, na našem Fakultetu kontinuirano provodi na svim razinama edukacije liječnika i drugih zdravstvenih djelatnika.

Prof. dr. sc. Mirjana Kujundžić Tiljak

Ravnateljica Škole narodnog zdravlja
„Andrije Štampar“ Sveučilišta u Zagrebu

Globalno zdravlje sastavni je dio vanjskopolitičkih agendi mnogih zemalja, posebice u odnosu na ekonomski i socijalni razvoj, sigurnost, humanitarna pitanja, socijalnu pravdu i ljudska prava te globalno upravljanje krizama. Svjetska zdravstvena organizacija ključni je subjekt zdravstvene diplomacije na globalnoj razini.

Doktor Andrija Štampar jedan je od idejnih pokretača i utemeljitelja SZO te uspostavljanja suvremenog globalnog javnog zdravstva. Još od svoje mladosti širio je socijalno-medicinske ideje koje su liječnike isticala kao dionike ne samo medicinskih, nego i društvenih i gospodarskih reformi na lokalnoj i međunarodnoj razini. Štamparova humanistička orijentacija imala je presudan utjecaj jer je promijenio fokus s pojedinca na opću i globalnu zajednicu. Među brojnim aktivnostima Andrije Štampara u stvaranju SZO, najviše ga pamtimo kao jednog od jednakopravnih tvoraca prvog Ustava ove organizacije, Predsjednika Interimne komisije te predsjedavajućeg prve generalne skupštine SZO održane 1948. godine u Ženevi. Tvorac je definicije zdravlja koju SZO koristi i dan danas. Naglašavao je važnost zdravlja kao temeljnog ljudskog prava te se zalagao za ideju *zdravlja za sve*, koja ostaje vodeće načelo SZO do danas. Upravo je „Zdravlje za sve“ i tema ovogodišnjeg Svjetskog dana zdravlja koji se u spomen početka djelovanja Svjetske zdravstvene organizacije u cijelom svijetu slavi 7. travnja.

Od svog osnutka do danas, SZO ima ključnu ulogu u unapređenju globalne zdravstvene diplomacije. Lider je u postavljanju globalnih zdravstvenih prioriteta i promicanju međunarodne suradnje, pogotovo tijekom rješavanja hitnih zdravstvenih izazova. U odgovoru na globalnu pandemiju COVID-19 SZO je imala ključnu ulogu koordinirajući praćenje širenja bolesti, razvijajući smjernice za prevenciju i liječenje te olakšavajući pravednu distribuciju cjepiva i drugih osnovnih potrepština.

Prije 75 godina, 1948. godine, zemlje svijeta udružile su se i osnovale Svjetsku zdravstvenu organizaciju kako bi promovale zdravlje, očuvale svijet sigurnim i služile ranjivima, tako da svatko, svugdje može postići najvišu moguću razinu zdravlja. Ova sedamdeset i peta obljetnica postojanja Svjetske zdravstvene organizacije prilika je da se osvrnemo na uspjehe javnog zdravstva koji su poboljšali kvalitetu života te nam mogu služiti kao poticaj za buduće djelovanje i rješavanje svih novih zdravstvenih izazova.

Pripremni odbor stručnjaka u cilju osnivanja Svjetske zdravstvene organizacije, Pariz, 1946.

Govor **Andrije Štampara**,
predsjedavajućeg na prvom zasjedanju
Svjetske zdravstvene skupštine
Ženeva, 24. 06. –24. 07. 1958.
(prijepis dijela govora s audio-zapisa)

„The World Health Organization has completed its first Assembly with the largest membership of any specialized agency of the United Nations. Fifty-four governments are now full members of the Organization and further ratifications are expected soon. The World Health Organization has before it a program of international medical work for 1949 which is far larger than anything ever undertaken by any previous international health organization. The creation of the World Health Organization represents a tremendous step forward in the art of applied medicine and public health. It aims to go far into prevention of disease. In time this Organization can bring to individual patients the experience and wisdom of all countries. We are exchanging as never before our scientific advances, our cultures. The increased speed of modern travel makes this possible, but at the same time we may bring to each other our infectious diseases. This modern world therefore needs the World Health Organization to carry out certain sub-statutory and other duties which are necessary for controlling diseases. These include the administration of international conventions dealing with the control of important pestilential and other infectious diseases, control of habit forming drugs, establishment of comparable methods of keeping vital medical statistics and others. There is also a large amount of highly technical work in connection with the standardization of drugs, vaccines, serums and therapeutic agents generally, but the work of the World Health Organization will go beyond quarantine measures.

It has been stressed again and again at this Assembly and correctly that the only real protection against such diseases as cholera, smallpox, tuberculosis is the total eradication of these diseases in all countries. We have these tools with which may make the sick world a healthier, happier place for all people wherever they live, whatever their race, their political belief, their religion, and economic station in life.

A good beginning has been made at the first World Health Assembly here in Geneva. Delegates from almost all the countries of the world have reached unanimous agreement on programs for international action in 1949 in six major fields. These are: malaria, tuberculosis, venereal diseases, maternal and child health, nutrition and environmental hygiene. Expert committees will be established in these fields to initiate special studies, assist and advise national health administrations and send experts to countries requesting them.

There is a big job ahead in 1949 but there is still larger in 1950 and later. Under the able leadership of Dr. Brock Chisholm, the director general, and the Executive board a good beginning should be made in 1949 towards the implementation of these decisions reached at this Assembly. 1949 is the beginning. It will take planning, research, and continuous collaboration with all nations to create the high level of health to which all people everywhere are entitled, which all people must have, and which is stated to be one of the basic aims in the Constitution of World Health Organization.

As chairman of the Interim Commission of the World Health Organization I have had the privilege of helping to found and built this international health body since its inception in 1946. More recently, the delegates conferred upon me the honor of being president of this first World Health Assembly which has created the permanent World Health Organization. I have full confidence that with continued cooperation and support the World Health Organization can make the principles of the World Health Constitution a reality.“

Prof. dr. sc. Ana Borovečki

Škola narodnog zdravlja „Andrija
Štampar“ Medicinskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

Andrija Štampar javno-zdravstveni političar i diplomat

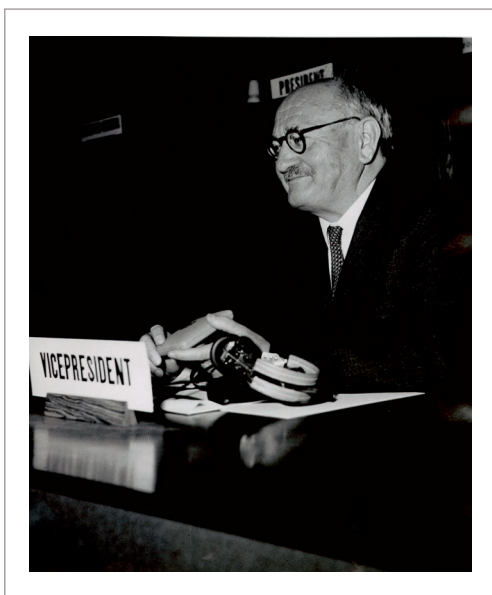
Andrija Štampar (Brodski Drenovac, 1. IX. 1888. – Zagreb, 26. VI. 1958.), liječnik iz Hrvatske imao je ključnu ulogu u osnivanju Svjetske zdravstvene organizacije. Studij medicine završio je 1911. u Beču, tada jednom od centara medicinske znanosti u Europi. Radeći kao liječnik u Karlovcu i Novoj Gradiški aktivno se zanimao za javno zdravstvo koje će mu ubrzo postati i pozivom.

Narodno vijeće SHS pozvalo je 1918. Andriju Štampara u Zagreb za zdravstvenog savjetnika pri Povjerenstvu za socijalnu skrb što on prihvaća kako bi ostvario svoje javnozdravstvene ideje. Istovremeno sudjeluje u razvoju organizacije zdravstvene službe pa je 1919. godine imenovan načelnikom Odjela za rasnu, javnu i socijalnu higijenu pri Ministarstvu narodnoga zdravlja u Beogradu. Zauzimao se za zdravstvenu službu dostupnu svima te je osnovao preko 250 higijenskih ustanova od kojih i Higijenski zavod sa Školom narodnog zdravlja u Zagrebu 1927. godine uz pomoć Rockefellerove fondacije. Škola će postati središnje mjesto za proučavanje socijalnih, zdravstvenih i gospodarskih prilika naroda, poučavanje naroda i provođenje asanacijskih i sanitarno-tehničkih mjera radi poboljšanja higijenskih i zdravstvenih prilika na području čitave države. Godine 1931. smijenjen je s položaja načelnika i umirovljen kraljevim ukazom s obrazloženjem – nesposoban.

Nakon umirovljenja počinje međunarodna karijera Andrija Štampara. Od 1931. do 1933. godine stalno je zaposlen kao ekspert Zdravstvene organizacije Lige naroda. Boravi u Sjedinjenim Američkim Državama i Kanadi kao gost Rockefellerove zaklade. Liga naroda povjerila mu je zadatak da se upozna s radom posebnog američkog odbora koji se bavi troškovima medicinske skrbi. Od 1933. do 1936. godine Zdravstvena organizacija ga je poslala kao savjetnika da pomogne kineskoj zdravstvenoj upravi u kontroli masovnih zaraznih bolesti koje su se pojavile nakon razornih poplava 1931. godine.

Godine 1936. dobio je ponudu od glavnog tajnika Lige naroda za mjesto stručnjaka Zdravstvene organizacije u Ženevi. Drži niz predavanja o higijeni i socijalnoj medicini na sveučilištima u SAD-u.

Na konferenciji Ujedinjenih naroda 1946. godine, Andrija Štampar izabran je za prvog potpredsjednika Ekonomskoga i socijalnoga vijeća UN-a (ECOSOC) i člana Pripremnog odbora za osnivanje Svjetske zdravstvene organizacije. Sudjeluje u pisanju Ustava buduće Svjetske zdravstvene organizacije. U lipnju i srpnju 1946. je međunarodna zdravstvena konferencija u New Yorku usvojila Ustav SZO te je formirana Interimna komisija kojom je Štampar predsjedavao do ratifikacije Ustava Svjetske zdravstvene organizacije, 7. travnja 1948. Na Prvom zasjedanje Svjetske zdravstvene skupštine SZO 1948., Andrija Štampar je jednoglasno izabran za predsjednika skupštine. Na Osmom zasjedanju Svjetske zdravstvene organizacije u Mexicu 1955. odana je počast Andriji Štamparu za sve što je učinio u njenom osnivanju i dodijeljena mu je nagrada Léon Bernard, najveće međunarodno priznanje za zasluge u području socijalne medicine.

Prim. dr. sc. Iva Pejnović Franelić

Ured Svjetske zdravstvene organizacije
u Hrvatskoj

Profesor Andrija Štampar je bio i ostao velika figura javnog zdravstva, a njegova jasna vizija i naslijeđe i danas nam osvjetljavaju put. Kao predsjednik Prve Svjetske zdravstvene skupštine 1948. godine, bio je u jedinstvenoj poziciji utvrđivanja temeljnih vrijednosti kao što su: pravo na zdravlje za sve, djelovanje utemeljeno na znanstvenoj osnovi, suradnja za zdravlje među zajednicama, zemljama i disciplinama – na čemu počiva rad Svjetske zdravstvene organizacije.

Na mnogim glavnim prioritetima Svjetske zdravstvene organizacije – koje su tada postavile države članice na Prvoj Svjetskoj zdravstvenoj skupštini 1948., kao što su malarija, zdravlje žena i djece, tuberkuloza, venerične bolesti, prehrana i sanitacija okoliša – radimo i danas.

Regionalni direktor Svjetske zdravstvene organizacije za Europu dr. Hans Henri P. Kluge govorio je na Konferenciji o javnom zdravstvu kroz prizmu vizije i načela Andrije Štampara, oca modernog javnog zdravstva održanoj u Briselu 2022. godine. Jasno je istaknuo da je profesor Štampar, kao prvo, zagovarao ideal prema kojem svatko ima pravo na zdravlje; kao drugo, prepoznao je važnost osposobljavanja zdravstvenih djelatnika u javnom zdravstvu kroz učenje tijekom cijelog radnog vijeka, i kao treće, potpuno je vjerovao u zdravlje kao sredstvo mira. Solidarnost, suradnja, jednakost bila su gesla filozofije profesora Andrije Štampara, a upravo su te ideje vodilje temelj na kojem je zasnovan Europski program rada Svjetske zdravstvene organizacije nazvan „Ujedinjenom akcijom za bolje zdravlje“.

Godina obilježavanja 75. obljetnice Svjetske zdravstvene organizacije prilika je da se osvrnemo unatrag i potaknemo djelovanje za rješavanje današnjih i budućih zdravstvenih izazova.

Stvaranje Svjetske zdravstvene organizacije – javnozdravstvena diplomacija Andrije Štampara

Panelisti

Akademik Zvonko Kusić posebni je savjetnik Predsjednika Vlade RH za društvena pitanja. Bio je predstojnik Klinike za onkologiju i nuklearnu medicinu, ravnatelj Kliničke bolnice „Sestre milosrdnice“ i dekan Medicinskog fakulteta u Zagrebu te predsjednik HAZU od 2011. do 2018. Međunarodno je priznati stručnjak za bolesti štitnjače, zaslužan za iskorjenjivanje gušavosti u Hrvatskoj. Bio je predsjednik Vladinog Vijeća za suočavanje s posljedicama vladavine nedemokratskih režima. Predsjednik je Upravnog odbora Zaklade HAZU, predsjednik Odbora “Nagrade Vladimir Nazor” i predsjednik Hrvatskog povjerenstva za UNESCO.

Profesor Mate Granić posebni je savjetnik Predsjednika Vlade RH za vanjsku politiku. Bio je dekan Medicinskog fakulteta u Zagrebu od 1990. do 1992. te savjetnik SZO. Obnašao je dužnost potpredsjednika Vlade RH od 1991. do 2000., ministra vanjskih poslova od 1993. do 2000. te saborskog zastupnika i predsjednika Saborskog odbora za Europske integracije od 2000. do 2004. Bio je glavni pregovarač i potpisnik Washingtonskih i Bečkih sporazuma 1994., kao zamjenik glavnog pregovarača predsjednika Franje Tuđmana potpisao je Daytonski sporazum 1995., a 1996. potpisao je i Sporazum o ulasku Republike Hrvatske u Vijeće Europe.

Prim. dr. sc. Iva Pejnović Franelić, specijalistica školske medicine, vodi Ured Svjetske zdravstvene organizacije u RH od 2021. godine. Tijekom dosadašnjeg radnog vijeka, vodila je Odjel za međunarodnu suradnju Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. Bila je članica Neformalne radne skupine za globalno zdravstvo koja je raspravljala o ulozi EU u globalnom zdravlju. Predstavljala je Hrvatsku u Stalnom odboru Regionalnog odbora SZO-e za Europu te je 2020. bila zamjenica izvršnog predsjednika 70. zasjedanja Regionalnog odbora SZO-e za Europu (virtualno).

Prof. dr. sc. Stjepan Orešković vodi značajne obrazovne, istraživačke i konzultantske projekte te međunarodne konferencije kao predsjednik, glavni istraživač i gostujući profesor na vodećim sveučilištima u SAD-u (Harvard University), Ujedinjenom Kraljevstvu, Francuskoj, Italiji, Njemačkoj i Sloveniji. Redovi je član European Academy of Sciences and Arts. Bio je ravnatelj Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ od 2000. do 2004. Osnivač je i direktor Suradnog centra SZO za praćenje epidemije HIV-a.

Moderator panela

Prof. dr. sc. Mirjana Kujundžić Tiljak ravnateljica je Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu od 2017. Predsjednica je Vijeća biomedicinskog područja i članica Senata Sveučilišta u Zagrebu te članica Matičnog odbora za područje biomedicine i zdravstva Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj. Vodila je projekt u okviru programa Horizon 2020 *Innovation for better ageing*. Od 2020. članica je izvršnog odbora Association of School of Public Health in the European Region.

Organizacijski odbor:

Prof. dr. sc. Mirjana Kujundžić Tiljak

Ravnateljica Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“
Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Prof. dr. sc. Jasna Lovrić

Prodekanica za upravu i poslovanje Medicinskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

Prim. dr. sc. Marija Bubaš

Državna tajnica u Ministarstvu zdravstva RH

Tea Karaman

Savjetnica ministra vanjskih i europskih poslova RH

Katarina Kirinić

Šefica Diplomatskog protokola Ministarstva vanjskih i europskih
poslova RH

Prof. dr. sc. Ana Borovečki

Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ Medicinskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

Izv. prof. dr. sc. Tea Vukušić Rukavina

Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ Medicinskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

Dr. sc. Danko Relić

Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ Medicinskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

Dr. sc. Pero Hrbač

Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ Medicinskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

Patricija Janković

Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ Medicinskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

Alma Šimunec Jović

Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ Medicinskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

„Iako se čovjek postepeno uslijed boravka u stranom svijetu nekađo promijeni i svijet mu izgleda kao da je domovina, ipak čovjeka pored svega toga srce vuče u rodni kraj.“

M. Stanić